

Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang, Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen en Ministeriële regeling; de maatregelen per 1 januari 2018

Algemeen

De Wet IKK is door Eerste en Tweede Kamer aangenomen en wordt per 1 januari 2018 van kracht. Niet alle maatregelen gaan al op 1 januari 2018 in. Een aantal maatregelen gaat een jaar later in en soms ook is er sprake van een invoeringsperiode.

De Wet IKK regelt een aantal kwaliteitsitems op hoofdlijnen. De verdere uitwerking vindt plaats in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB), het zogenoemde 'Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzaalwerk'. De ministerraad moet het Besluit vaststellen, waarna het in de Staatscourant gepubliceerd wordt. Pas daarna is het definitief en weten we wat de precieze uitwerking wordt. In deze notitie gaan we, met dat voorbehoud, uit van het Ontwerp besluit.

Er zijn ook kwaliteitsmaatregelen die uitgewerkt worden in een Ministeriële regeling. Die 'hangt' weer onder de AMvB. De Ministeriële regeling wordt dus pas bekend gemaakt als de AMvB definitief is. Op dit moment is er geen openbare conceptversie beschikbaar.

De Wet IKK, de AMvB (Ontwerp besluit) en de onduidelijkheid over de eisen in de Ministeriële regeling, roepen veel vragen op en creëren verwarring. Er is uitleg over de inhoud, inzicht in wat het betekent voor de bedrijfsvoering, eenduidige vaststelling van waar je aan moet voldoen, en -last but not least- een overzicht van de invoeringsdata van de verschillende maatregelen.

In dit document zetten we de maatregelen op een rij die **per 1 januari 2018** in gaan. Daarbij is voor een aantal maatregelen de verdere uitwerking nog niet beschikbaar. Advies is om zo spoedig mogelijk aan de slag te gaan met de maatregelen waarvan duidelijk is waaraan moet worden voldaan.

1. Pijler: De ontwikkeling van het kind staat centraal

- Maatregel: Concretisering pedagogische doelen in pedagogisch beleid**
Vindplaats: AMvB (Ontwerp besluit)
Inhoud: Concrete uitwerking van de pedagogische doelen in beleid en uitvoering
In de wet zijn de vier pedagogische doelen van Rixsen-Walrave opgenomen als definitie van 'verantwoorde kinderopvang'. Die pedagogische doelen zijn: het bieden van emotionele veiligheid; het bevorderen van de persoonlijke competentie; het bevorderen van de sociale competentie; de socialisatie van kinderen door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden. Deze doelen worden in het pedagogisch beleidsplan concreet uitgewerkt en zijn zichtbaar in de praktijk.
- Actie:** Screenen en eventueel aanpassen van het pedagogisch beleidsplan.
Adviesaanvraag oudercommissie bij gewijzigd pedagogisch beleid.
Implementatie in de uitvoeringspraktijk.
- Maatregel: Elk kind een mentor**
Vindplaats: AMvB (Ontwerp besluit)
Inhoud: Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor werkt op de groep waar het kind is geplaatst. Zij volgt de ontwikkeling van het kind, is het eerste aanspreekpunt voor ouders (en in de BSO ook voor het kind). De mentor hoeft niet per sé één van de 'vaste gezichten' van het kind te zijn.
- Actie:** Omschrijving inhoud mentorschap, opnemen in pedagogisch beleidsplan.
Adviesaanvraag oudercommissie bij gewijzigd pedagogisch beleid.
Adviesaanvraag OR / PVT indien mentorschap in taak- en functieomschrijving wordt opgenomen.
Implementatie: toewijzen mentoren aan kinderen, schriftelijk vastleggen, communiceren aan ouders.
- Maatregel: Structureel volgen ontwikkeling**
Vindplaats: AMvB (Ontwerp besluit)
Inhoud: Pedagogisch medewerkers hebben ieder kind 'in beeld' en volgen het in zijn ontwikkeling. Zo kunnen ze aansluiten bij de ontwikkeling van het kind en het stimuleren de volgende stap te zetten. Een kindvolgsysteem is niet verplicht, wel een planmatig volgen en registreren. Vanuit de dagopvang is de overdracht naar basisonderwijs en BSO als maatregel opgenomen. In de dagopvang wordt aan ouders periodiek een gesprek over de ontwikkeling van hun kind aangeboden. De ouder is niet verplicht op dit aanbod in te gaan. In de BSO is een periodiek gesprek met de ouders geen verplichting, maar vinden gesprekken plaats als dat nodig of gewenst is. Eventuele bijzonderheden in de ontwikkeling worden gesignaleerd en er wordt actie op ondernomen. In het pedagogisch beleidsplan is opgenomen hoe dit wordt georganiseerd.
- Actie:** Vastleggen in pedagogisch beleid hoe de ontwikkeling van kinderen wordt gevolgd en geregistreerd, hoe hierover met ouders wordt gecommuniceerd.
Vastleggen hoe om wordt gegaan met signalen en hoe, indien nodig, externe expertise wordt betrokken.
Dagopvang: vastleggen hoe de overdracht naar basisschool en BSO is geregeld.
Adviesaanvraag oudercommissie gewijzigd pedagogisch beleid.
Implementatie structureel volgen ontwikkeling kinderen.

2. Pijler: Veiligheid en gezondheid

- Maatregel: Actueel beleid veiligheid en gezondheid**
- Vindplaats:** AMvB (Ontwerp besluit)
- Inhoud:** Ontwikkelen actueel beleid Veiligheid en Gezondheid
In het beleid worden grote risico's onderkend en worden maatregelen getroffen. Ook wordt beschreven hoe kinderen geleerd wordt om te gaan met kleine risico's. Het beleid en het daarbij behorende plan van aanpak wordt ontwikkeld samen met de pedagogisch medewerkers. Het beleid en plan van aanpak worden actueel gehouden door periodieke evaluatie en na gebeurtenissen die daartoe aanleiding geven (bijvoorbeeld door een verbouwing, ongeval, nieuwe inzichten e.d.).
In het beleid Veiligheid en Gezondheid wordt ook de achterwachtregeling opgenomen voor de situaties dat er slechts één pedagogisch medewerker op de locatie is. De achterwachtregeling is dezelfde als in de huidige wetgeving. Daarnaast wordt ook in dit beleid beschreven hoe uitvoering wordt gegeven aan het vier-ogen-principe. Ook dit is onveranderd ten opzichte van de huidige wetgeving. Het vier-ogen-principe geldt alleen voor de opvang van 0-4 jarigen.
- Actie:** Ontwikkeling beleid samen met pedagogisch medewerkers.
Locatie specifiek maken.
Adviesaanvraag oudercommissie beleid Veiligheid en gezondheid.
Implementatie beleid Veiligheid en Gezondheid.
- Maatregel: Kinder-EHBO**
- Vindplaats:** AMvB (Ontwerp besluit) / Ministeriële regeling
- Inhoud:** Altijd iemand met kinder-EHBO op locatie aanwezig
Op iedere kinderopvanglocatie moet tijdens openingsuren altijd minimaal één volwassene aanwezig zijn die beschikt over een gecertificeerd 'kinder-EHBO' diploma. In de Ministeriele regeling wordt uitgewerkt wanneer iemand aan de kwalificatie-eis 'gecertificeerd kinder-EHBO' voldoet. **Deze lijst is nog niet beschikbaar. Let op: het lijkt op dit moment niet waarschijnlijk dat de kinder-EHBO module van de BHV training voldoende is.**
- Actie:** In kaart brengen hoeveel volwassenen beschikken over een certificaat Kinder-EHBO.
Per locatie in beeld brengen in relatie tot roostering.
Certificaten toetsen aan de lijst zodra die beschikbaar is.
Actieplan scholing EHBO opstellen en uitvoeren.

3. Pijler: Stabiliteit en meer ruimte voor pedagogisch maatwerk

- Maatregel: Maximaal 2 vaste gezichten voor 0-jarigen**
- Vindplaats:** AMvB (Ontwerp besluit)
- Inhoud:** Aan een kind worden twee vaste pedagogisch medewerkers toegewezen. Op de dagen dat het kind komt, is altijd minimaal één van deze twee pedagogisch medewerkers werkzaam. Als de omvang van de stamgroep vraagt om inzet van meer dan twee pedagogisch medewerkers, dan mogen maximaal drie vaste pedagogisch

medewerkers aan het kind worden toegewezen. Naast het 'vaste gezicht' kunnen andere pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voor kinderen met flexibele dagen geldt het 'vaste gezichten-eis' niet.

In de uitwerking betekent het, dat je in een groep met 0-jarigen (horizontaal of verticaal) twee pedagogisch medewerkers inzet die de hele week samen de 5 wekdagen bezetten (bv. één werkt drie dagen en de ander werkt de andere twee dagen.)

Actie: Roostering aanpassen zodat twee pedagogisch medewerkers (c.q. drie wanneer meer dan twee pedagogisch medewerkers vereist zijn) met elkaar de hele week werken. Aanpassen pedagogisch beleidsplan / locatie specifiek werkplan. Adviesaanvraag oudercommissie op gewijzigd pedagogisch beleid.

Ma	Di	Wo	Do	Vr
PM-er A	PM-er B	PM-er A	PM-er B	PM-er A
PM-er ?	PM-er ?	PM-er ?	PM-er ?	PM-er ?

Maatregel: **Maximaal 3 uur per dag afwijken van BKR**

Vindplaats: AMvB (Ontwerp besluit)

Inhoud: Bij aaneengesloten openstelling van tien uur of meer per dag kan maximaal drie uur per dag worden afgeweken van de vereiste BKR. Daarbij wordt minimaal de helft van de vereiste BKR ingezet. In het pedagogisch beleidsplan wordt opgenomen op welke tijden wel en op welke tijden niet wordt afgeweken van de BKR. Dit kan per weekdag verschillen, maar moet wel voor elke week hetzelfde zijn. De tijden waarop wordt afgeweken van de BKR, worden actief naar alle ouders gecommuniceerd.

Actie: Aanpassen pedagogisch beleidsplan en aanpassing roostering. Adviesaanvraag oudercommissie op gewijzigd pedagogisch beleid. Actieve communicatie naar alle ouders (vermelden op website en in beleidsplan volstaat niet).

Maatregel: **Inzet anders gekwalificeerden in de BSO**

Vindplaats: Ministeriële regeling / Cao Kinderopvang

Inhoud: Er wordt een verruiming beoogd van de kwalificaties waarmee je in de BSO kunt werken als pedagogisch medewerker. Dat betekent dat de lijst in de Cao (mogelijk) wordt uitgebreid. De Ministeriële regeling zal (waarschijnlijk) naar de Cao verwijzen om dit verder uit te werken. De huidige Cao loopt per 1-1-2018 af. **Een lijst met verruiming van de kwalificaties voor het werken in de BSO is nog niet beschikbaar.**

Actie: Verdere uitwerking afwachten.

4. Pijler: Kinderopvang is een vak

- Maatregel: Niveau 3F voor spreekvaardigheid**
Vindplaats: Ministeriële regeling
Inhoud: Pedagogisch medewerkers moeten beschikken over niveau 3F voor spreekvaardigheid. Voor de invoering wordt een ruime ingroeiperiode gehanteerd. Verdere uitwerking van de eisen en een overzicht van diploma's en certificaten waarmee je het taalniveau 3F aantoonbaar maakt, krijgt uitwerking in de Ministeriële regeling. **Nadere uitwerking van deze maatregel is nog niet beschikbaar.** *Let op: OCW heeft een overzicht gemaakt van opleidingen die kwalificeren voor 3F Spreken en Lezen in de VVE. Nog niet duidelijk is of SZW dezelfde lijst zal hanteren.*
Actie: Verdere uitwerking afwachten.
- Maatregel: Scholing voor pedagogisch medewerkers die werken met 0-jarigen**
Vindplaats: Ministeriële regeling
Inhoud: Het werken met baby's vraagt om specifieke expertise. Pedagogisch medewerkers die met baby's werken, moeten hiervoor aanvullende scholing krijgen. De Ministeriële regeling zal (waarschijnlijk) naar de Cao verwijzen om dit verder uit te werken. De huidige Cao loopt per 1-1-2018 af. **Een overzicht van scholing voor pedagogisch medewerkers die met baby's werken is nog niet beschikbaar.**
Actie: Verdere uitwerking afwachten.
- Maatregel: Taaleisen meertalige opvang**
Vindplaats: Ministeriële regeling
Inhoud: Ook aan het taalniveau van niet-Nederlands sprekende pedagogisch medewerkers in de meertalige opvang (Engels, Frans, Duits) worden eisen gesteld. Dit wordt uitgewerkt in de Ministeriële regeling. In de huidige meertalige buitenschoolse opvang geldt dat de beroepskracht aantoonbaar niveau B2 (Europese norm, vergelijkbaar met 3F) beheerst voor spreekvaardigheid en leesvaardigheid voor de Duitse, Engelse of Franse taal.
Actie: Verdere uitwerking afwachten.
- Maatregel: Geen formatieve inzet vrijwilligers**
Vindplaats: AMvB (Ontwerp besluit)
Inhoud: Vrijwilligers mogen niet langer formatief worden ingezet. Ze tellen dus niet mee in de berekening voor de BKR.
Let op: Nu de huidige BKR voor de BSO tot 1 januari 2019 van kracht blijft, rijst de vraag of de inzet van een derde volwassene (niet beroepskracht) op een BSO-groep van 30 kinderen in 2018 mogelijk blijft. Deze vraag is bij SZW neergelegd.
Actie: Aanpassen formatie gekwalificeerde pedagogisch medewerkers op basis van BKR.
- Maatregel: Opleidingsplan**
Vindplaats: Ministeriële regeling
Inhoud: In het opleidingsplan moet worden beschreven hoe wordt ingezet op de ontwikkeling en kennisverbreding van pedagogisch medewerkers, en hoe dit wordt geconcretiseerd in de praktijk. De voorwaarden waaraan het opleidingsplan moet

- voldoen, worden uitgewerkt in de Ministeriële regeling. **Een uitwerking van de voorwaarden voor het opleidingsplan is nog niet beschikbaar.**
- Actie: Vooruitlopend op de uitwerking in de Ministeriële regeling opleidingsplan screenen en eventueel aanpassen op eerdergenoemde inhoud.
Verdere uitwerking afwachten.
P.m. Adviesaanvraag OR / PVT
- Maatregel: **Beperkte formatieve inzet BBL'ers en stagiaires**
Vindplaats: Ministeriële regeling
Inhoud: Bij formatieve inzet van beroepskrachten in opleiding (BBL'ers / BOL-stagiaires) wordt rekening gehouden met de opleidingsfase. De Ministeriële regeling zal (waarschijnlijk) naar de Cao verwijzen om dit verder uit te werken, maar wel als restrictie stellen dat maximaal 33% van de formatief benodigde inzet uit beroepskrachten in opleiding mag bestaan. De huidige Cao loopt per 1-1-2018 af. **Een verdere uitwerking van de beperking aan de formatieve inzet van beroepskrachten in opleiding is nog niet beschikbaar.**
- Actie: In beeld brengen formatieve inzet en vergelijking maken met 33% eis.
Eventuele aanpassing in roostering.
Verdere uitwerking afwachten.
- Maatregel: **Permanente educatie**
Vindplaats: Akkoord IKK
Inhoud: Om de ontwikkeling van pedagogisch medewerkers te stimuleren, wordt gestreefd naar een landelijk systeem van permanente educatie. Deze maatregel uit het akkoord IKK is niet opgenomen in de AMvB of in de Ministeriële regeling. Het is belegd bij Cao-partijen.
- Actie: Verdere uitwerking afwachten.
Eventueel anticiperen op permanente educatie in opleidingsplan.

Overige maatregelen

Zoals eerder genoemd, wordt een aantal maatregelen per 1 januari 2019 van kracht.

Dat gaat om:

- a. Wijzigingen in de BKR: 0-jarigen 1 : 3, 7-13 jarigen 1 : 12, 4-13 jarigen 1 : 11
- b. Pilots Innovatieve opvang
- c. Inzet pedagogisch beleidsmedewerker voor beleidsontwikkeling en coaching pedagogisch medewerkers (kwalificatie-eisen worden in de Cao geregeld).

Het onderzoek naar de rekensystematiek BKR en het kostprijsonderzoek worden momenteel voorbereid.

Meer informatie vind je in het Ontwerpbesluit Kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2017/03/10/ontwerpbesluit-kwaliteit-kinderopvang-en-peuterspeelzaalwerk> en op www.veranderingenkinderopvang.nl.